

De vrouw in het meer

Laura Lippman bij Boekerij:

Suikerhuis
Nachtelijk ritueel
De laatste kogel (Perfectie)
De draad van de spin
Dadendrang
Verloren tijd
Levenslang
De kunst van het verdwijnen
Verdwenen zusjes
Als ik weg ben
Als ik aan je denk
Wie er breekt
De vrouw in het meer
Gebroken vertrouwen

Laura Lippman

De vrouw in het meer

Eerste druk 2020

Derde druk 2022

ISBN 978-90-599-0097-4

ISBN 978-94-023-1464-9 (e-book)

NUR 305

Oorspronkelijke titel: *Lady in the Lake*

Vertaling: Mariëtte van Gelder

Omslagontwerp: BüroSüd, München

Omslagbeeld: © Magdalena Russocka / Trevillion Images (vrouw), © Mark Owen / Trevillion Images (voorgond), © Jon Bilous / Alamy Stock Foto (achtergrond)

Zetwerk: ZetSpiegel, Best

© 2019 Laura Lippman

© 2020 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Published by arrangement with Lennart Sane Agency AB

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Ter nagedachtenis van:

*Rob Hiaasen
Gerald Fischman
John McNamara
Rebecca Smith
Wendi Winters*

DEEL I

Ik heb je een keer gezien. Ik zag jou en jij zag mij, want je betrapte me erop dat ik naar je keek, dat ik je zag. Heen en weer, heen en weer. Dat doen knappe vrouwen. Elkaar strak in de ogen kijken en dan van top tot teen taxeren. Ik zag meteen dat je er nooit aan had getwijfeld dat je aantrekkelijk was en dat je nog steeds de gewoonte had in elke ruimte die je binnenkwam te checken of je wel de mooiste was. Je blik gleed over de mensenmassa op de stoep en ving de mijne, al was het maar even, voordat je je ogen afwendde. Je zag me, je berekende het punten-totaal. Wie had er gewonnen? Ik heb zo'n gevoel dat je jezelf de kroon gaf, want je zag een zwarte vrouw, en een arme ook nog. Gek, maar in het dierenrijk is het andersom. Daar pronkt het mannetje voor het vrouwtje, dat hij het hof maakt met zijn verentooi of wapperende manen, in de eeuwige behoefte de andere mannetjes van het toneel te paraderen. Waarom is het bij mensen andersom? Het is niet logisch. Mannen hebben ons harder nodig dan wij hen.

Je was in de minderheid die dag, je was in onze wijk en bijna iedereen daar zou mij hebben gekozen, jonger, langer en welgevormder als ik was. Misschien zelfs je man, Milton. Dat je me opviel kwam deels doordat je hem naast je had. Hij was sprekend zijn vader geworden, een man aan wie ik met een zekere genegenheid teruggedacht, iets wat ik niet van Milton kan zeggen. Uit de manier waarop de mensen zich rond hem verzamelden op de treden van de synagoge, hem op zijn rug klopten en zijn handen in de hunne namen, leidde ik af dat zijn vader moest

zijn overleden. En de manier waarop de mensen wachtten om hem hun deelneming te betuigen zei me dat Milton belangrijk was.

Hoeveel jaar ik ook in de buurt van die tent woonde, het is me nooit gelukt de naam te leren uitspreken, met al die extra medeklinkers. Die klonk mij in de oren als zo'n komiek uit de Ed Sullivan Show die een gek accent opzet.

De synagoge stond vlak bij het park. Het park, het meer en de fontein. Is dat niet boeiend? Waarschijnlijk nam ik die dag een omweg naar Druid Hill, met een boek in mijn tas. Niet dat ik zo graag buiten was, maar er woonden acht mensen in ons appartement (mijn vader en moeder, mijn zus en twee broers, mijn twee zoontjes en ik) en je had er geen moment rust, om met mijn vader te spreken. Ik stopte vaak een boek in mijn tas, een Jean Plaidy of een Victoria Holt, en zei: 'Ik ga naar de bibliotheek', en mama had het hart niet om het me te verbieden. Ze heeft me nooit verweten dat ik twee nietsnutten van mannen had uitgezocht en met hangende pootjes naar huis was gekomen. Ik was haar eerste en ik was haar oogappel, maar dat ging niet zo ver dat ik me een derde misstap kon permitteren. Mama spoorde me aan weer te gaan leren, verpleegster te worden. Verpleegster. Ik kon me niet voorstellen dat je werk koos dat inhield dat je mensen moest aanraken die je niet wilde aanraken.

Als ik het niet meer volhield thuis, als de lijven en stemmen me te veel werden, ging ik naar het park om over de paden te wandelen, de stilte in te drinken, op een bank te zakken en op te gaan in het Engeland van weleer uit mijn boeken. Later zeiden de mensen dat ik een verschrikkelijk mens was om er zo in mijn eentje vandoor te gaan en mijn kleintjes bij hun grootouders achter te laten, maar ik deed het juist voor hen. Ik moest een man hebben, en niet zomaar een man, dat hadden de vaders van mijn zoontjes me wel duidelijk gemaakt. Ik moest een man zoeken die de kost voor ons wilde verdienen, voor ons allemaal. Om dat voor elkaar te krijgen moest ik een tijdje op mezelf zijn, ook al moest ik dan bij mijn vriendin Laetitia intrekken, die de cursus 'Hoe laat ik een man voor alles betalen' zelf had kunnen schrijven. Mijn moeder geloofde dat als je een muis wilt lokken, je moet zorgen dat de kaas er in

elk geval een beetje smakelijk uitziet. Je snijdt de schimmel eraf of legt hem zo in de val dat de schimmel uit het zicht is. Ik moest er goed uitzien en ik moest eruitzien alsof er geen vuiltje aan de lucht was, en dat lukte me niet in het overvolle appartement van mijn ouders aan Auchentoroly Terrace.

Oké, misschien kon ik me dus toch voorstellen dat je werk koos dat inhield dat je mensen moest aanraken die je niet wilde aanraken.

Maar welke vrouw doet dat niet? Jij deed het zelf ook, stel ik me zo voor, toen je met Milton Schwartz trouwde. Want niemand zou sprookjesachtig verliefd kunnen worden op de Milton Schwartz die ik ooit kende.

Het was (ik kan het uitrekenen door me te herinneren hoe oud mijn zontjes toen waren) 1964, aan het einde van de herfst, toen er al een vleugje kou in de lucht hing. Je droeg een effen zwart dophoedje, geen voile. Ik wil wedden dat ze tegen je zeiden dat je op Jackie Kennedy leek. Ik wil wedden dat je ervan genoot, ook al ontkende je het met een 'wie, ik?'-lachje. De wind maakte je haar in de war, maar niet echt; je had je kapsel stevig in de lak gezet. Je droeg een zwarte jas met bont langs de kraag en de mouwen. Reken maar dat ik me die jas nog herinner. En man, wat leek Milton op zijn vader, en toen besepte ik pas dat de oude meneer Schwartz best jong en knap was geweest toen ik klein was. Toen ik als klein meisje snoep in zijn winkel kocht, dacht ik dat hij oud was. Hij was nog geen veertig. Nu was ik zesentwintig en Milton moest tegen de veertig lopen en daar stond jij naast hem, en ik stond er versteld van wat een prachtvrouw hij had gestrikt. Misschien was hij aardiger geworden, dacht ik. Mensen veranderen, ze veranderen echt. Ik veranderde ook. Alleen zal geen mens het ooit weten.

Wat zag je? Ik weet niet meer wat ik aanhad, maar ik kan het wel raden. Een te dunne jas, zelfs voor die zachte dag. Waarschijnlijk uit een doos van de kerk, dus uit model, met pillen en een uitgezakte zoom. Versleten schoenen met afgetrapte hakken. Jouw schoenen waren zwart en ze glommen. Mijn benen waren bloot. Jij droeg van die kousen die bijna zinderden.

Terwijl ik naar je keek, begreep ik wat de truc was: om een man met

geld te vangen, moest ik eruitzien alsof ik geen geld nodig had. Ik moest een baan zoeken op een plek waar de fooien uit bankbiljetten bestonden, niet uit op tafel gesmeten kleingeld. Het probleem was dat zulke gelegenheden geen zwarten aannamen, niet als serveerster. Die ene keer dat ik door een restaurant werd aangenomen, was het als afwasser achterin, afgesneden van de fooien. De beste restaurants namen sowieso geen vrouwen aan om aan de tafels te bedienen, zelfs al waren ze blank.

Ik zou creatief moeten zijn, ergens een baan moeten zien te vinden waar ik het soort mannen kon ontmoeten dat cadeautjes voor een meisje koopt, wat mij begeerlijker zou maken voor de mannen die hoger mikten, en zo zou ik tree voor tree kunnen opklimmen. Ik wist wat dat betekende, wat ik in ruil zou moeten geven voor die cadeautjes. Ik was geen meisje meer. Dat bewezen mijn twee zoontjes wel.

Dus toen jij me zag (en je zag me, ik weet het zeker, onze blikken vonden elkaar, hielden elkaar vast), zag je mijn voddige kleren, maar je zag ook mijn groene ogen, mijn rechte neus. Het gezicht waaraan ik mijn bijnaam te danken had, al zou ik later een man ontmoeten die zei dat ik hem aan een hertogin deed denken, niet aan een keizerin, dat ik Helena genoemd zou moeten worden omdat ik mooi genoeg was om een oorlog te ontketenen. En heb ik dat niet gedaan? Ik weet niet hoe je het anders zou moeten noemen. Misschien geen grote oorlog, maar toch een oorlog, waarin mannen zich tegen elkaar keerden en bondgenoten vijanden werden. Allemaal om mij.

In een flits liet je me zien waar ik naartoe wilde en hoe ik er kon komen. Ik had nog één kans. Nog één man.

Ik kon die dag niet vermoeden dat onze paden elkaar nog eens zouden kruisen, hoe klein Baltimore ook kan zijn. Jij was gewoon de vrouw die met die misselijke tiener was getrouwd die me had gepest, en nu was die misselijke jongen een aantrekkelijke man die zijn vader begroef. Met zo'n man moet ik trouwen, dacht ik. Geen blanke natuurlijk, maar een man die een jas voor me kon kopen met bont langs de kraag en de mouwen, een man die ieders respect zou afdwingen. Een vrouw is maar zo goed als de man aan haar zij. Mijn vader zou me geslagen hebben als

hij zulke woorden uit mijn mond hoorde komen, hij zou me hebben gedwongen alle Bijbelverzen over ijdelheid en trots op te zoeken en uit mijn hoofd te leren, maar het was geen ijdelheid van me. Ik moest een man hebben die me hielp voor mijn zoontjes te zorgen. Een welgesteld man moet een mooie vrouw hebben. Dat besepte ik die dag. Jij was daar om Milton bij te staan, om hem te helpen zijn vader te begraven, maar je was ook een wandelende reclame voor zijn werk en succes. Ongelooflijk dat je hem een jaar later verliet, maar de dood heeft er een handje van mensen te veranderen.

God weet dat mijn dood mij heeft veranderd.

Bij leven was ik Cleo Sherwood. Dood werd ik de Vrouwe van het Meer, een vies, kapot ding, uit de fontein opgedregd nadat ik er maanden in had liggen weken, de hele koude winter door en toen die wisselvallige, nukkige lente, bijna tot aan de officiële zomer. Mijn gezicht weg, een groot deel van mijn vlees weg.

En niemand gaf er iets om tot jij kwam, me die stomme bijnaam gaf, aan deuren begon te rammelen, mensen begon lastig te vallen en naar plekken ging waar je niet had mogen komen. Afgezien van mijn naasten had het iedereen koud moeten laten. Ik was een zwart meisje dat uitging met de verkeerde man en nooit meer werd teruggezien. Jij kwam aan het einde van mijn verhaal en maakte er je eigen begin van. Waarom moest je dat nou doen, Madeline Schwartz? Waarom kon je niet in je mooie huis en je draaglijke huwelijk blijven en mij op de bodem van de fontein laten liggen? Daar was ik veilig.

Iedereen was veiliger toen ik daar lag.

Maddie

Oktober 1965

‘Hoe bedoel je, je hebt Wallace Wright te eten gevraagd?’

Maddie Schwartz had het nog niet gezegd of ze had er al spijt van. Maddie Schwartz gedroeg zich niet zoals die vrouwen in liedjes en variétéprogramma's op tv. Ze zeurde niet en ze konkelde niet. Zij hoefde er niet door een nummer van Jack Jones op gewezen te worden dat ze haar haar en make-up in orde moest maken voordat haar man aan het einde van de werkdag thuiskwam. Maddie Schwartz ging er prat op dat ze niet van haar stuk te brengen was. De baas op het laatste moment thuis uitnodigen? Komen opdagen met twee nooit eerder genoemde neven uit Toledo, met een oude vriend van de middelbare school? Maddie kon elke uitdaging aan. Ze voerde haar huishouding zoals haar moeder de hare had gevoerd, met sluw vernuft en een moeiteloze (schijnbaar moeiteloze) organisatie.

In tegenstelling tot haar moeder volbracht zij die huiselijke wondertjes echter door het geld te laten rollen. Miltons overhemden gingen naar de beste wasserij in North Baltimore, ook al moesten ze er kilometers voor omrijden. (Zij bracht de was weg, hij haalde hem op.) Er kwam twee keer per week een schoonmaakster. Maddies 'fameuze' gistbroodjes kwamen uit blik, haar vriezer was rijkelijk gevuld. Ze huurde cateraars voor de meest ambitieuze feesten van het echtpaar Schwartz: het open huis op nieuwjaarsdag voor Miltons collega's van het advocatenkantoor en het spontane lentefeest dat zo'n succes was geworden dat ze zich verplicht hadden gevoeld er een traditie van te

maken. De mensen waren dol op dat feest, waar ze het hele jaar met ongeveer de voorpret over hadden.

Ja, Maddie Schwartz was een goede gastvrouw en dus beleefde ze er plezier aan. Ze was vooral trots op haar improvisatievermogen in de keuken. Ook al was ze niet enthousiast over de een of andere gast, ze zeurde nooit. Milton was dus met recht verrast door haar verbolgen toon, die middag tegen het einde van oktober.

‘Ik dacht dat je het leuk zou vinden,’ zei Milton. ‘Hij is een beetje, nou ja, beroemd.’

Maddie herstelde zich snel. ‘Let maar niet op mij. Ik ben gewoon bang dat ik hem zo snel niet zo’n chique maaltijd kan voorzetten als hij gewend is. Maar misschien vindt hij gehaktbrood en aardappelgratin wel charmant? Als je Wallace Wright bent, zal je leven wel een aaneenrijging zijn van kreeft thermidor en steak Diane.’

‘Hij zegt dat hij je een beetje kende? Nog van school.’

‘O, daar zaten jaren tussen,’ zei Maddie, die wel wist dat haar edelmoedige man eruit zou afleiden dat Wallace Wright de oudste was. In feite was hij twee jaar jonger, zat hij een klas onder haar op de Park School en bevond hij zich vele treden lager op de sociale ladder van de bovenbouw.

Toen had hij nog Wally Weiss geheten. Tegenwoordig kon je WOLD-TV nauwelijks opzetten zonder onderworpen te worden aan Wallace Wright. Hij presenteerde ’s middags het actualiteitenprogramma waarin hij de beroemdheden interviewde die Baltimore aandeden, en hij deed ook ‘Wright at Night’, een betrekkelijk nieuw avondprogramma waarin klachten van consumenten werden behandeld. En wanneer de geliefde WOLD-nieuwslezer Harvey Patterson van een van zijn zeldzame vrije avonden genoot, viel Wallace sinds kort ook voor hem in.

Hoewel het een goedbewaard geheim moest zijn bij WOLD, was Wally ook de stemloze clown die *Donadio* presenteerde, het tekenfilmprogramma dat op zaterdag werd uitgezonden. Donadio, Baltimores fantasieloze antwoord op Bozo, zei nooit iets en zijn gezicht ging schuil onder dikke lagen schmink, maar Maddie had de list voorzien toen Seth als kind naar het programma keek.

Seth zat nu in de vijfde van de middelbare school. Ze had al jaren niet meer naar *Donadio* gekeken, of zelfs maar naar WOLD. Ze gaf de voorkeur aan WBAL, de topzender.

‘Het is een aardige vent, die Wallace Wright,’ vervolgde Milton. ‘Helemaal niet over het paard getild. Ik had je toch verteld dat ik met hem enkel bij die nieuwe tennisclub in Cross Keys?’

Milton liet graag beroemde namen vallen en was net kinderachtig genoeg om ervan onder de indruk te zijn dat hij met een tv-persoonlijkheid tenniste, ook al stond die dan bekend als de Middagmisthoorn vanwege zijn markante bariton. Die goeie, idolate Milton. Maddie kon hem zijn neiging tot heldenverering niet misgunnen, in aanmerking genomen hoe ze er zelf van had geprofiteerd. Na achttien jaar huwelijk kon hij op onbewaakte momenten nog steeds naar haar kijken alsof hij zich afvroeg hoe hij ooit zo’n trofee had kunnen binnenhalen.

Ze hield van hem, echt wel, ze hadden een harmonieus leven samen en hoewel ze zich er in gezelschap op gepaste wijze over beklaagde dat hun enige kind over twee jaar ging studeren, snakte ze in feite naar haar vrijheid. Ze had het gevoel alsof ze in zo’n kijkdoos leefde die Seth op de basisschool van een oude schoendoos had gemaakt (die zij had gemaakt, laten we eerlijk zijn) en dat het deksel er nu af ging, de wanden instortten. Milton had sinds kort vliegles en hij had haar gevraagd hoe ze over een tweede huis in Florida dacht. Wilde ze aan de Atlantische Oceaan of aan de Golf van Mexico zitten? In Boca of in Naples?

Zijn dat de enige mogelijkheden? had Maddie zich onwillekeurig afgevraagd. De twee kanten van Florida? De wereld moet toch groter zijn? Maar ze had alleen gezegd dat ze dacht dat Naples haar wel zou bevallen.

‘Tot straks, schat.’ Ze hing op en liet de zucht ontsnappen die ze had ingehouden. Het was eind oktober en Rosj Hasjana en Jom Kipoer waren eindelijk achter de rug. Ze was het zat om gasten te ontvangen, ergerde zich aan al die onderbrekingen van haar routine. De feestdagen moesten een tijd van bezinning zijn, het opmaken van de balans,

maar Maddie kon zich niet heugen wanneer ze voor het laatst had kunnen gaan bidden voordat ze het vasten staakte. Net nu alles weer zijn normale gang ging, wilde Milton een gast meebrengen, en uitgerekend Wally Weiss.

Toch was het van cruciaal belang om *Wallace Wright* te imponeren met het etentje. De kippenborsten die in de koelkast lagen te ontdooien bleven nog wel een dag goed en gehaktbrood, ook al was het met aardappelgratin, had niet de allure die ze zocht. Maddie wist een handige manier om een ovenschotel met rundvlees te maken waar iedereen dol op was; het mocht dan geen haute cuisine zijn, er waren nooit klikjes. Niemand kon raden dat het cruciale ingrediënt champignoncrèmesoep van Campbell's was, twee blikken, plus een paar royale scheuten wijn. De truc was dat je zo'n ovenschotel vergezeld liet gaan van dingen die elegantie en planning deden vermoeden: broodjes van bakkerij Hutzler's, die Maddie speciaal voor dat doel in de vriezer had liggen; een caesarsalade zonder kaas die Milton aan tafel aanmaakte en dan husselde volgens de techniek die de obers bij Marconi's ook gebruikten. Ze zou Seth naar Goldman's sturen om een taart te halen. Het was tenslotte een kans voor hem om te oefenen met autorijden. Ze zou tegen hem zeggen dat hij voor zichzelf een snack mocht uitkiezen. Hij zou ongetwijfeld iets onreins nemen, maar Milton wilde alleen dat ze thuis koosjer aten.

Maddie inspecteerde de huisbar, maar die was altijd goedgevuld. Ze zouden twee cocktails drinken voor het eten (o, ze kon iets bijzonders doen met noten, of misschien kon ze paté op driehoekjes toast serveren), tijdens de maaltijd zou de wijn rijkelijk vloeien en daarna kwamen de cognac en de armagnac. Ze herinnerde zich niet dat Wally veel dronk, maar ze had hem ook niet meer gesproken sinds de zomer dat ze zeventien was. Niemand dronk toen nog. Tegenwoordig dronk iedereen in Maddies vriendenkring.

Hij zou anders zijn, natuurlijk. Iedereen verandert, maar puisterige tienerjongens nog meer. Ze zeggen dat het een mannenwereld is, maar je zult nooit iemand horen beweren dat het een jóngenswereld is. Dat besef was tot Maddie doorgedrongen toen Seth naar de bovenbouw

ging. Ze had tegen hem gezegd dat hij geduld moest hebben, dat hij net zo lang zou worden als zijn vader, dat zijn gezicht glad en aantrekkelijk zou worden, en haar voorspellingen waren nu al uitgekomen.

Dat had ze allemaal nooit tegen Wally kunnen zeggen. Die kleine, sneue Wally, wat had hij naar haar gehunkerd. Ze had van die hunke-ring geprofiteerd toen het haar zo uitkwam, maar dat doen meisjes nu eenmaal, dat is de enige macht die ze hebben. Wie wilde hij voor de gek houden? Hij mocht dan langer zijn, niet meer puisterig, zijn manen getemd, maar iedereen in Northwest Baltimore wist dat hij een Jood was. *Wallace Wright!*

Was Wally getrouwd? Maddie herinnerde zich een echtgenote, mogelijk een scheiding. De vrouw was niet Joods, wist ze vrij zeker. Ze besloot de tafel in evenwicht te brengen met nog een stel, de Rosengrens, die de grote ogen van bewondering zouden opzetten die Maddie moeilijk zou kunnen veinzen. Ze zou Wallace altijd als Wally blijven zien. Zou het voor hem net zo zijn? Zou hij de Maddie Morgenstern zien die in Maddie Schwartz verscholen zat? En zou hij de nieuwe versie als een verbetering zien? Ze was een beeldschon meisje geweest, het had geen zin om erover te liegen, maar ook verschrikkelijk, bijna tragisch naïef. Als twintiger had ze afstand gedaan van zichzelf om een kind groot te brengen en het risico gelopen te vertrutten.

Nu, op haar zevenendertigste, had ze het voordeel nog jong te zijn, maar met de wijsheid van een volwassene. Ze zag een mooie vrouw in de spiegel, jeugdig nog, maar in staat de dingen te kopen die ervoor zorgden dat je er zo uit bleef zien. Ze had één zilvergrijze lok, en ze had besloten dat die apart was, flamboyant. De andere grijze haren trok ze eruit.

Toen ze de deur die avond voor Wally opendeed, was het heerlijk om zijn onverhulde bewondering te zien.

‘Jongedame, is je moeder thuis?’

Dát ergerde haar. Het was een te doorzichtig compliment, iets wat je tegen een onnozele grootmoeder met te veel rouge op zou kunnen zeggen. Dacht Wally echt dat ze zo’n steuntje in de rug nodig had?

Ze probeerde haar ijsigheid te verdoezelen terwijl ze de eerste ronde drankjes en hapjes opdiende.

‘Dus,’ zei Eleanor Rosengren nadat ze haar eerste cocktail achterover had geslagen, ‘kenden jullie elkaar echt al op Park?’ De Rosengrens hadden, net als Milton, op een openbare middelbare school gezeten.

‘Vaag,’ bekende Maddie met een lach die moest overbrengen: *Het is al zo lang geleden, laten we de anderen daar niet mee vervelen.*

‘Ik was verliefd op haar,’ zei Wally.

‘Née.’ Met een lach, nerveus en, wederom, niet geveid. Ze voelde zich voor schut gezet, alsof hij een mop opbouwde en zij de clou zou zijn.

‘Natuurlijk wel. Weet je dat niet meer? Ik ging met je naar het bal toen hoe-heet-hij-ook-alweer je had laten stikken.’

Een verwonderde blik van Milton.

‘O, hij had me niet laten stikken, Wally. Sorry, Wállace. We waren twee weken voor het bal uit elkaar gegaan, dat is iets heel anders.’ Ze had helemaal niet willen gaan als die nieuwe jurk er niet was geweest. Hij had negenendertig dollar vijfennegentig gekost en haar vader zou woest zijn als dat weggegooid geld bleek, na al haar gebedel.

Ze hield de naam waarnaar hij had gezocht voor zich. Allan. Allan Durst junior. Toen ze verkering kregen, had die naam Joods genoeg geklonken om haar moeder te vermurwen. Zijn vader wás ook Joods, min of meer. Maar zodra ze hem zag, liet mevrouw Morgenstern zich niet meer bedotten. ‘Dat is geen jongen om serieus te nemen,’ had haar moeder gezegd, en Maddie had haar niet tegengesproken. Ze begon serieuze gevoelens te krijgen voor iemand anders, iemand die nog minder in aanmerking kwam voor de goedkeuring van haar moeder.

‘Zullen we naar de eetkamer gaan?’ vroeg Maddie, hoewel nog niet alle cocktailglazen leeg waren.

Wally, nee, Wallace, was de jongste van de vijf aan tafel, maar hij was er duidelijk aan gewend geraakt dat mensen wilden horen hoe hij over dingen dacht. De Rosengrens bestookten hem gehoorzaam met

vragen. Wie zou de gouverneurskandidaat worden? Wat vond hij van Spiro Agnews laatste blunder? Van de misdaadcijfers van Baltimore? Hoe was Gypsy Rose Lee in het echt? (Ze was kortgeleden in Baltimore geweest ter promotie van haar eigen talkshow, die aan plaatselijke zenders werd verkocht.)

Voor iemand die de kost verdiende met interviews, stelde Wallace weinig vragen. Wanneer de mannen hun mening over actuele gebeurtenissen gaven, luisterde hij lijdzaam en neerbuigend en sprak ze dan tegen. Maddie probeerde het gesprek op een roman te brengen die ze had gelezen, *De wachters van het huis*, dat het rassenprobleem in het Zuiden op uitstekende wijze aan de orde stelde, maar Eleanor zei dat ze er niet doorheen kon komen en de mannen hadden er nooit van gehoord.

Toch was het een geslaagd etentje, nam Maddie aan. Milton was in zijn nopjes met zijn beroemde vriend; de Rosengrens waren gecharmeerd van Wallace en hij leek hen ook oprecht aardig te vinden. Laat op de avond, bij het zoveelste glas armagnac, met gedempt licht zodat de brandende uiteinden van de sigaretten op traag bewegende vuurvliegjes in de woonkamer leken, zei Wallace: 'Je bent toch nog goed terechtgekomen, Maddie.'

Toch nog? *Toch nog?*

'Stel je voor,' vervolgde hij, 'dat je aan die kerel was blijven hangen. Durst, zo heette hij. Hij is copywriter geworden. Reclamejongen.'

Ze zei dat ze Allan Durst niet meer had gezien sinds de middelbare school, wat waar was. Toen zei ze dat ze in de nieuwsbrief voor oudleerlingen van de Park School had gelezen wat hij deed, wat niet waar was.

'Ik heb nooit gehoord dat er een grote liefde was op de middelbare school,' zei Milton.

'Dat komt doordat die er niet was,' zei Maddie kattiger dan ze bedoelde.

Om elf uur hadden ze iedereen uitgezwaaid met de verzekering dat ze dit beslist nog eens moesten doen. Milton tuimelde zijn bed in, geveld door drank en opwinding. Normaal gesproken zou Maddie

het zwaardere schoonmaakwerk aan de werkster hebben overgelaten. Het was geen misdaad om borden een nacht te laten staan, als je ze maar afspoelde. Al had Tattie Morgenstern nog geen vork in haar spoelbak laten liggen.

Maar Maddie besloot op te blijven en orde te scheppen.

De keuken was het jaar daarvoor opgeknapt. Maddie was apetrots geweest toen hij klaar was, dolblij met haar nieuwe apparatuur, maar de lol was er snel af geweest. Nu leek de renovatie dwaas, nutteloos zelfs. Wat maakte het uit of je de nieuwste apparatuur had, al die gelikte inbouwsnufjes? Je bespaarde er echt geen tijd mee, al maakten de anders ingedeelde kastjes het wel makkelijker om er twee serviezen op na te houden.

Wally had zijn verbazing uitgesproken toen het tijdens het hoofdgerecht tot hem doordrong dat het gezin Schwartz zich aan de spijswetten hield, maar dat was een overblijfsel van Miltons opvoeding. Twee serviezen, nooit vlees en zuivel bij elkaar, geen varkensvlees of schelpdieren; zo moeilijk was het niet en het maakte Milton blij. Ze verdiende zijn toewijding, zei ze tegen zichzelf terwijl ze het kristal omwaste en afspoelde en het mooie porselein met de hand afdroogde.

Toen ze zich omdraaide om de keuken uit te lopen, stootte ze met de punt van haar elleboog een wijnglas om dat in het afdruipek stond. Het viel aan scherven op de vloer.

Nu moeten we een glas vertrappen.

Waar heb je het over?

Laat maar. Ik vergeet steeds wat een heiden je bent.

De glasscherven betekenden nog eens vijf minuten met stoffer en blik om elk schilfertje weg te krijgen. Toen ze klaar was, liep het tegen tweeën en nog kon Maddie de slaap niet vatten. In gedachten nam ze lijstjes door van dingen die ongedaan en over het hoofd gezien waren. Er was niets hier in het heden. De dingen die ze had nagelaten lagen twintig jaar achter haar, toen ze Wally net kende – en haar eerste liefde, die waar haar moeder geen vermoeden van had gehad. Ze had gezworen dat ze iemand zou worden die – ja, wat eigenlijk? Iemand die creatief en origineel was, iemand die niets gaf om de gevestigde

mening. Ze, nee, zij zouden in New York gaan wonen, in Greenwich Village. Hij had het beloofd. Hij zou haar weghalen uit het saaie Baltimore, ze gingen een gepassioneerd leven leiden, gewijd aan kunst en avontuur.

Ze had hem al die jaren uit haar gedachten weten te houden. Nu was hij terug, als Elia die op sederavond zijn beker wijn kwam halen.

Maddie viel in slaap terwijl ze bladerend in een denkbeeldige agenda probeerde te berekenen wat het beste moment was om uit haar huwelijk te stappen. Volgende maand was ze jarig. December dan? Nee, niet tijdens de feestdagen, ook al was Chanoeka niet belangrijk. Februari leek te laat, maar januari was een cliché, een bespotting van de goede voornemens. 30 november, besloot ze. Ze zou op 30 november vertrekken, twintig dagen na haar zevenendertigste verjaardag.

Nu moeten we een glas vertrappen.

Waar heb je het over?

Laat maar.

De medeleerling

Ik omklem het stuur van mijn nieuwe Cadillac en praat mezelf door de rit van Maddies huis naar het mijne, hoe kort die ook is, met een scherpe bocht over Greenspring Avenue, langs de Park School, onze oude school, al stond die in onze tijd op een andere plek, dan rechtsaf op Falls Road en ten slotte de heuvel op naar Mount Washington. Ik spreek mezelf toe als een coach. Niet dat ik ooit voor een team heb gespeeld; ik mocht niet eens knechtje worden. *Kop erbij, Wally, kop erbij houden.*

In mijn hoofd ben ik altijd Wally. Iedereen kijkt op tegen Wallace Wright, ook ik. Tegen hem zou ik het niet wagen zo'n toon aan te slaan als tegen Wally.

Ik ben doodsbang dat ik over de middenstreep zal gaan en een andere auto zal raken, of erger. *WOLD-presentator Wallace Wright gearresteerd wegens veroorzaken dodelijk ongeluk bij zijn huis in Northwest Baltimore.*

‘De nieuwslezer mag niet zelf het grootste nieuws worden, Wally,’ spreek ik mezelf toe. ‘Kop erbij houden.’

Nu aangehouden worden door de politie zou bijna net zo erg zijn. *WOLD-presentator gearresteerd wegens rijden onder invloed.* Alleen maar nieuws omdat het om een nieuwslezer gaat. Wie rijdt er niet van tijd tot tijd met een slok op? Maar een smeris zou me ook weg kunnen wuiven, of zelfs om een handtekening kunnen vragen.

Waar heeft Maddie zo leren drinken? Het zal wel zoiets zijn als die

oude bak over hoe je in Carnegie Hall kunt komen: *oefenen, oefenen, oefenen*. Ik heb nooit de kans gekregen van drinken voor het eten een gewoonte te maken aangezien ik zelden voor achten thuis ben, de volgende dag om negen uur weer op mijn werk moet zijn en om twaalf uur de lucht in ga. Die routine leent zich niet voor sterkedrank. Of het huwelijk.

Wat is het om middernacht donker in Mount Washington, en stil. Waarom is dat me nooit eerder opgevallen? Het enige geluid komt van de herfstbladeren die door mijn banden worden geplet. Tegen de tijd dat ik South Road op kruip, lijkt het me wijs om langs de stoep te parkeren en niet te proberen over de oprit te rijden, laat staan de garage in.

Waarom ben ik zo lang gebleven? In elk geval niet vanwege de sprankelende conversatie. *Omdat je niet elke dag de kans krijgt om je eerste liefde te bewijzen hoezeer ze zich heeft vergist.*

Als je me er zelfs vanochtend nog naar had gevraagd, en de mensen vragen me van alles, je zou ervan staan te kijken wat een orakel ik ben, zou ik in alle oprechtheid tegen je gezegd hebben dat ik nooit meer aan Maddie Morgenstern dacht.

Maar zodra ik haar op haar eigen drempel zag staan, wist ik dat ze altijd bij me was gebleven, mijn privépubliek. Ze was er van maandag tot en met vrijdag als ik van twaalf tot half een in de camera keek voor het middagnieuws. Op woensdagavond als ik 'Wright Makes Right' deed. Altijd als ik het geluk had te mogen invallen voor Harvey Patterson, wiens baan ik ooit ga overnemen. Maddie slaagde er op de een of andere manier in zowel een meisje van zeventien als een voorstedelijke huismoeder te zijn die na het ochtendhuishouden met een kop koffie naar Channel 6 kijkt en denkt: *Als ik het slim had gespeeld, had ik mevrouw Wright kunnen zijn.*

Ze is er zelfs als ik me schmink voor mijn rol als Donadio, de treurige, zwijgzame clown die mijn entreebewijs voor WOLD-TV bleek te zijn, mazzelaar die ik was.

Ik werkte bij de radio en werd geprezen om mijn stem, maar ik zou nog niet klaar zijn voor de televisie. De Donadio-schnabbel leverde